

Styre:

Styresak:

Møtedato:

Fakultetsstyret ved Det humanistiske fakultet

83/21

07.12.2021

Dato: 29.11.2021

Arkivsaksnr: 2021/16849-

ARVE

Endringer i veileder for bedømming av søkere til professorater og professoropprykk

---

Dokumenter i saken

1. [Forskrift om ansettelse og opprykk i undervisnings- og forskerstillinger](#) (lenke, utdrag er vedlagt)
2. [Gjeldende veileder, sist oppdatert 19. desember 2013](#) (lenke)
3. Forslag til ny veileder
4. [Regler for vurdering av utdanningsfaglig kompetanse ved UiB](#) (lenke)

Bakgrunn

Grunnlaget for vurdering av søkere til utlyste professorater og søknader om opprykk til professor etter kompetanse finnes i Forskrift om ansettelse og opprykk i undervisnings- og forskerstillinger. Forskriften ble sist endret med virkning fra 01.09.2019 og det ble da gjort vesentlige endringer i forskriftens §§ 1-1 (Generelt), 1-2 (Kompetansekrav for professor) og 1-4 (Kompetansekrav for førsteamanuensis). Alle endringene gjelder utdanningsfaglig kompetanse. Det er tre vesentlige endringer:

- Forskriften innfører i §1-1 begrepet utdanningsfaglige kompetanse og fastsetter at *Alle utdanningsinstitusjoner skal utvikle nærmere kriterier for ansattes utdanningsfaglige kompetanse og hvordan denne skal dokumenteres*. Dette har UiB gjort, jmfør dokument 4 i listen over.
- I §1-4 beskrives et nytt pedagogisk kompetansekrav til stilling som førsteamanuensis. Det fremgår også klart i bestemmelsen at *Ferdighetene skal dokumenteres i form av en systematisk og samlet fremstilling*. De som ikke fyller kompetansekravet ved ansettelse pålegges å oppfylle dette innen to år.
- I § 1-2 ble det laget et nytt ledd (§1-2 nr. 3) i bestemmelsen hvor det angis at det i tillegg til de pedagogiske kravene til stilling som førsteamanuensis, skal det ved søknad om opprykk dokumenteres:
  - Kvalitetsutvikling i egen undervisning og veiledning over tid.
  - Bred erfaring med veiledning fortrinnsvis på master/ ph.d.- nivå.
  - Deltakelse i utvikling av utdanningskvalitet i fagfellesskap.

Tidligere § 1-2 nr. 3 hadde følgende krav til pedagogisk kompetanse: *Dokumentert relevant praktisk-pedagogisk kompetanse på grunnlag av utdanning eller undervisning og veiledning*.

For pedagogisk kompetanse gjennom kurs eller utdanning, alternativt erfaringsbasert kompetanse, har det ikke tidligere vært et høyere krav ved opprykk til professor enn ved ansettelse i stilling som førsteamanuensis. Etter forskriftsendringen er det innført et slikt høyere krav. Den nye bestemmelsen tolkes også slik at det ikke er anledning til å skaffe seg den nødvendige kompetansen etter opprykk. Både de krav som settes til stilling som

førsteamanuensis, og de utvidede krav som gjelder ved opprykk, må være oppfylt ved innlevering av søknad om opprykk eller søknad til stilling som professor.

Forskriftens § 1-2 nr. 3 stiller også opp en forventning til søkerens veiledningserfaring for at opprykk skal kunne gis. Det kreves *Bred erfaring med veiledning fortrinnsvis på master/ ph.d.-nivå*. Selv om skriftliggjøringen av denne forventningen i forskriften er ny, har det også tidligere vært forventet at førsteamanuenser som skal kvalifisere seg for opprykk både må kunne undervise på alle nivå og ha erfaring med veiledning fra alle sykluser. For eksempel står dette i fakultetets gjeldende veileder: *Veiledning: Henvvisning til master- og doktoravhandlinger m.v.* HFs veileder fra før 2013: *Det skal legges særskilt vekt på veiledningserfaring knyttet til doktorgrad*. Selv om dette har vært et kompetansekrav som søkere til professorat og personlige opprykk er forventet å innfri, har det unntaksvis også blitt tatt høyde for at ikke alle fag ved fakultetet har masterprogram, og for noen fagområder kan det også være langt mellom doktorgradskandidatene.

Behov for endret veileder

Veilederen for de sakkyndige komiteene har ikke blitt endret siden 2013, og er følgelig ikke oppdatert i tråd med forskriftens utforming. Dette er klart uheldig, og skyldes langt på vei at fakultetet har ventet på en nasjonal veileder. Tanken her har vært at det ville være en fordel om institusjonene i størst mulig grad opererer med felles veiledere, i alle fall innen beslektede fag, slik som for eksempel innenfor HF-fagene, MN -fagene eller MED-fagene.

Det har hittil ikke blitt utarbeidet en ny veileder for HF-fagene, men Universitets- og høgskolerådet (UHR) arbeider nå med nye retningslinjer for vurdering av utdanningsfaglig kompetanse. Dette forslaget har i høst vært ute til høring.

Den veilederen fakultetet har i dag for de sakkyndige komiteene er direkte feil på flere områder, inkludert omtalen av pedagogiske krav og muligheten til å innfri de pedagogiske kravene etter at opprykket er gitt. Det er derfor helt nødvendig å endre dagens veileder slik at den blir i tråd med forskriften. Det kan likevel bli aktuelt å endre den igjen når UHR har ferdigstilt sine retningslinjer og selvsagt ved eventuelle justeringer av forskriften.

Endringer som foreslås i veilederen

Dagens veileder har som nevnt stått uendret siden 2013. Vi ønsker derfor å bruke denne revisjonsprosessen til også å foreslå andre påkrevde justeringer, også ut over de umiddelbare behov som endring av forskriften har medført.

Veilederen samsvarer ikke lenger med vedtaket fattet av Nasjonalt fakultetsmøte i 2013. Omtalen av Nasjonalt fakultetsmøte foreslås derfor tatt ut av toppteksten på side 1. Tilsvarende gjelder også for avsnittet *Generell målsetting* på side 1. Vi foreslår samtidig å beholde en henvisning til Nasjonalt fakultetsmøte for å synliggjøre dokumentets historikk, og fordi innholdet fremdeles har vesentlige likhetstrekk med vedtaket i møtet det vises til over.

Under avsnittet *Premisser for det sakkyndige arbeidet* foreslår vi å fjerne UHRs retningslinjer fra 2008 ettersom disse er foreldet og viser til en saksgang som ikke lenger er gjeldende. Vi foreslår også å ta inn UiBs regler for vurdering av utdanningsfaglig kompetanse da disse vil være sentrale for komiteenes arbeid.

Vi foreslår også mindre rettelser i den delen av veilederen som gjelder vitenskapelig kompetanse. Det er derimot ikke foreslått endringer i den delen som gjelder kunstnerisk kompetanse eller populærvitenskapelig virksomhet.

Det mest omfattende forslaget til endring har bakgrunn i forskriftsendringen fra 2019 og inngår i del 4 som gjelder pedagogisk kompetanse. Disse endringsforslagene omtales i et eget avsnitt under.

For del 5, Faglig-administrative kvalifikasjoner, er det ikke foreslått endringer. For del 6, Samlet vurdering og rangering, og del 7, Uttalelsens form, foreslår vi kun mindre endringer i form av å legge inn referanser til forskriftens krav til utdanningsfaglig kompetanse.

Vi har også foreslått endringer i forslaget til disposisjon av komiterapportene slik at teksten også her samsvarer med forskriftsendringene.

Endringer i veilederens del om pedagogisk kompetanse

I del 4, Dokumentert utdanningsfaglig kompetanse, foreslår vi som nevnt betydelige endringer. Vi har her lagt vekt på i) å oppdatere begrepsbruken, ii) vise eksplisitt til forskriftens kompetansekrav, samt iii) lagt inn en mer utdypende beskrivelse av utdanningsfaglige kvalifikasjoner. Vi har her sett på tilsvarende formuleringer ved andre fakulteter ved UiB, og forslaget som legges frem her harmoniserer blant annet langt på vei med MN-fakultetets ordlyd. Formuleringen er også i tråd med UHRs høringsutkast for hele sektoren. Følgende avsnitt beskriver krav til veiledningserfaring og er sentralt:

Bred erfaring med veiledning på master- og ph.d.- nivå. Normalt bør søkeren ha vært hovedveileder for minst én ph.d.- kandidat gjennom en doktorgradsperiode. Ph.d.- og masterveiledning fra andre institusjoner enn der søkeren er ansatt, kan inngå i vurderingsgrunnlaget. I fagområder der tilfanget av studenter på master/ph.d. - nivå er lite eller veiledningsvirksomheten har en annen form eller målgruppe, gjøres vurderingen av undervisningserfaring og veiledningserfaring i lys av dette. Det vises også til [UiBs regler for vurdering av utdanningsfaglig kompetanse](#).

Avsnittet avviker fra MN-fakultetets versjon ved at forslaget forventer at søker normalt har veiledet minst én kandidat, mens MN og UHR forventer minst to kandidater. Det er også tatt bort en setning om at omfattende masterveiledning kan kompensere delvis for manglende doktorgradsveiledning. Bakgrunnen er at setningen i liten grad gir mening når forslaget bare krever veiledning av én kandidat. Kravet om gjennomført doktorgradsveiledning ville da også være mer absolutt enn med den ordlyden som nå foreslås, fordi masterveiledning bare delvis kunne kompensere for manglende doktorgradsveiledning.

At det er forskjeller mellom fakultetene på dette punktet er akseptabelt, jf. UiBs egne regler om vurdering av utdanningsfaglig kompetanse: *Minstekrav knyttet til veiledningserfaring fastsettes av det enkelte fakultet ut fra fagtradisjoner, størrelse på fag og tilgang på kandidater og nasjonale standarder uttrykt i nasjonale retningslinjer.*

Forskriftsendringen fra 2019 skapte stor debatt og sterk kritikk, særlig fra fagforeningene. Deler av denne kritikken handlet om hvordan tolkningsrommet for det utdanningsfaglige kompetansekravet ble gjort mindre enn tolkningsrommet for det som fremdeles er det viktigste og tyngste kompetansekravet – kvaliteten og volumet på de vitenskapelige publikasjonene.

Innsnevringen av tolkningsrommet vil kunne ramme fagmiljøer ulikt, og kanskje særlig de humanistiske fagene. Vi er opptatt av at alle våre vitenskapelig ansatte skal ha gode karrieremuligheter. Det inkluderer insentiver og mulighet til å søke opprykk innenfor alle fagområder, for på den måten å unngå karrieremessige blindgater som er institusjonelt skapte.

Ønsket om å forhindre en situasjon der det er fagets størrelse fremfor vitenskapelig kvalitet og faglig kompetanse som er utslagsgivende, har gjort at vi foreslår lagt inn en formulering som åpner for andre vurderinger innenfor fagområder der en for eksempel ikke har masterprogram eller svært begrenset tilfang av doktorgradskandidater.

Forskriften og UiBs regler for vurdering av utdanningsfaglig kompetanse valgte ordlyden *Bred erfaring med veiledning fortrinnsvis på master/ ph.d.- nivå*. Med denne ordlyden gis det et klart

krav om en betydelig mengde veiledningserfaring, og at den helst skal være på høyere nivå. Ordlyden er imidlertid ikke klar i forhold til når det kan være aktuelt å ikke ha veiledningserfaring på høyere nivå og hvordan forholdet er mellom master og ph.d.-nivå.

Det bør være et vesentlig rom for skjønn i komiteenes vurdering, slik det også er for den vitenskapelige kompetansen, men fakultetet anbefaler at en forventning om veiledningserfaring på doktorgradsnivå synliggjøres. Dette er i tråd med det faktum at professor er en faglig toppstilling og at det forventes erfaring på alle nivå. I gjeldende veileder fremgår det under dokumentasjonskravet at vedkommende skal henvise til master- og doktorgradsavhandlinger. I veilederen som gjaldt fram til 2013 stod det som nevnt eksplisitt at *Det skal legges særskilt vekt på veiledningserfaring knyttet til doktorgrad.*

Underpunkt 4.1 i den gjeldende veilederen foreslås tatt ut i og med at den gjelder praktisk-pedagogisk kompetanse og er erstattet av det som nå er tatt inn under hovedpunkt 4. Underpunktene 4.2 og 4.3 har fått nye numre 4.1 og 4.2. I nytt underpunkt 4.2 er det gjort endringer i begrepene for å tilpasse veilederen til forskriften.

Forslag til vedtak:

Fakultetsstyret vedtar fremlagte forslag til veileder for bedømming av søkere til professorater og professoroppykk, med de endringer som eventuelt fremkommer i styrets behandling av saken.

Camilla Brautaset
dekan

Kim Ove Hommen
fakultetsdirektør

Ny § 1-1 nr. 1

§ 1-1. Generelt

(1) Forskriften fastsetter generelle kriterier for ansettelse i undervisnings- og forskerstillinger ved institusjonene under lov om universiteter og høyskoler. Institusjonene kan fastsette krav for den enkelte stillingstype ut over disse kravene for hele eller deler av institusjonen. Ved kunngjøring av den enkelte stilling kan det stilles mer spesifiserte krav. Ansettelsesmyndigheten kan stille krav om at den som blir ansatt, forplikter seg til å gjennomgå en bestemt opplæring, innen en viss tidsfrist. Alle utdanningsinstitusjoner skal utvikle nærmere kriterier for ansattes utdanningsfaglige kompetanse og hvordan denne skal dokumenteres.

Tidligere § 1-1 nr.1

§ 1-1. Generelt

1) Forskriften fastsetter generelle kriterier for ansettelse i undervisnings- og forskerstillinger ved institusjonene under lov om universiteter og høyskoler. Institusjonene kan fastsette krav for den enkelte stillingstype ut over disse kravene for hele eller deler av institusjonen. Ved kunngjøring av den enkelte stilling kan det stilles mer spesifiserte krav. Ansettelsesmyndigheten kan stille krav om at den som blir ansatt, forplikter seg til å gjennomgå en bestemt opplæring, innen en viss tidsfrist.

Ny § 1-2

§ 1-2. Kompetansekrav for ansettelse i stilling som professor

(1) Vitenskapelig nivå i samsvar med etablerte internasjonale eller nasjonale standarder

eller

(2) Omfattende kunstnerisk virksomhet på høyeste nivå etter internasjonal standard og relevant bredde og fordypning i faget eller disiplinen på høyeste nivå

og

(3) I tillegg til de krav til grunnleggende kompetanse for undervisning og veiledning på universitets- og høyskolenivå som er gitt til stilling som førsteamanuensis, skal det dokumenteres:

- Kvalitetsutvikling i egen undervisning og veiledning over tid
- Bred erfaring med veiledning fortrinnsvis på master/ ph.d.- nivå
- Deltakelse i utvikling av utdanningskvalitet i fagfellesskap.

(4) For ansatte ved universitetsmuseer kan institusjonen bestemme at museal formidlingskompetanse skal erstatte utdanningsfaglig kompetanse. For de som ansettes, men ikke for de som gis opprykk, på grunnlag av utøvende kunstnerisk kompetanse, kan kunstnerisk formidlingskompetanse erstatte utdanningsfaglig kompetanse. Institusjonen kan fastsette krav til

utdanningsfaglig kompetanse som må erverves etter ansettelsen. Institusjonen fastsetter også kriterier for vurdering og dokumentasjon av kunstnerisk- og museal formidlingskompetanse.

Tidligere § 1-2

§ 1-2.Kriterier for ansettelse i stilling som professor

(1) Vitenskapelig nivå i samsvar med etablerte internasjonale eller nasjonale standarder

eller

(2) Omfattende kunstnerisk virksomhet på høyeste nivå etter internasjonal standard og relevant bredde og fordypning i faget eller disiplinen på høyeste nivå

og

(3) Dokumentert relevant praktisk-pedagogisk kompetanse på grunnlag av utdanning eller undervisning og veiledning

Ny § 1-4

§ 1-4.Kompetansekrav for ansettelse i stilling som førsteamanuensis

(1) Norsk doktorgrad på aktuelt fagområde eller tilsvarende utenlandsk doktorgrad godkjent som likeverdig med norsk doktorgrad eller kompetanse på tilsvarende nivå dokumentert ved vitenskapelig arbeid av samme omfang og kvalitet

eller

(2) Gjennomført godkjent stipendprogram for kunstnerisk utviklingsarbeid på aktuelt fagområde eller dokumentert kunstnerisk virksomhet eller utviklingsarbeid på høyt internasjonalt nivå og med en særlig fordypning som er relevant for fagområdet eller disiplinen

(3) Søkere skal bedømmes, men ikke rangeres, på om de oppfyller følgende krav:

Gjennomført eget program (minimum 200 timer)/relevante kurs og egen praktiske undervisning, og opparbeidet grunnleggende ferdigheter innen planlegging, gjennomføring, evaluering og utvikling av undervisning og veiledning (grunnleggende kompetanse for undervisning og veiledning på universitets- og høyskolenivå).

Ferdighetene skal dokumenteres i form av en systematisk og samlet fremstilling som vurderes ved institusjonene.

De som ikke oppfyller kravene ved ansettelsen, skal pålegges å oppfylle dem innen to år etter ansettelsen.

Institusjonene kan etter § 1-1 fastsette høyere krav og bestemme at disse skal gjelde i bedømming og rangering av søkere.

Tidligere § 1-4

§ 1-4.Kriterier for ansettelse i stilling som førsteamanuensis

(1) Norsk doktorgrad på aktuelt fagområde eller tilsvarende utenlandsk doktorgrad godkjent som likeverdig med norsk doktorgrad eller kompetanse på tilsvarende nivå dokumentert ved vitenskapelig arbeid av samme omfang og kvalitet

eller

(2) Gjennomført godkjent stipendprogram for kunstnerisk utviklingsarbeid på aktuelt fagområde eller dokumentert kunstnerisk virksomhet eller utviklingsarbeid på høyt internasjonalt nivå og med en særlig fordypning som er relevant for fagområdet eller disiplinen

og

(3) Dokumentert relevant praktisk-pedagogisk kompetanse på grunnlag av utdanning eller undervisning og veiledning

VEILEDER FOR BEDØMMING AV SØKERE TIL PROFESSORATER OG PROFESSOROPPRYKK

Vedtatt av Nasjonalt fakultetsmøte for humanistiske fag 27. november 2006 med endringer vedtatt i fakultetsstyret 3. mai 2007, 13. september 2013, 19. desember 2013 og ([dato for ev. ny endring](#)).

PREMISSER FOR DET SAKKYNDIGE ARBEIDET

I tillegg til denne veilederen er følgende dokumenter grunnlag for komiteens arbeid:

- [Forskrift om ansettelse og opprykk i undervisnings- og forskerstillinger](#), fastsatt av Kunnskapsdepartementet 9. februar 2006
- Utlysningstekst og stillingsomtale
- [Regler for vurdering av utdanningsfaglig kompetanse ved UiB](#)

Søkeren har selv ansvar for å dokumentere alle sider ved sin kompetanse gjennom søknaden.

Komiteens leder/administrator har ansvar for at komiteens uttalelse utformes i samsvar med disse retningslinjene. Komiteens vurdering i tilsettingssaker skal normalt foreligge innen tre måneder etter oppnevning.

1. VITENSKAPELIG KOMPETANSE

1.1. Vitenskapelig virksomhet

Tilsetting evt. opprykk som professor på grunnlag av vitenskapelig kompetanse skal skje på grunnlag av bedømmelse av dokumenterte vitenskapelige resultater. Det kreves betydelig vitenskapelig produksjon utover det som kreves til doktorgrad. Forskingen skal være av høy kvalitet og skal vise både dybde og bredde. Vedvarende forskningsaktivitet er en forutsetning. Publikasjonene som legges til grunn, skal normalt være fagfellevurderte. Internasjonale bidrag (for eksempel konferanseforedrag, publikasjoner eller deltakelse i faglige nettverk) er normalt et krav. For å kunne tilkjennes kompetanse som professor, må søkeren vurderes i forhold til etablerte internasjonale eller nasjonale standarder for slik stilling i det aktuelle fagområdet (jf. *Forskrift om ansettelse og opprykk i undervisnings- og forskerstillinger* nr. 129, 9.2. 2006, § 1-2,1). Her beskrives en slik nasjonal standard.

For å oppnå kompetanse i det fagområdet stillingen utlyses for, eller det fagområdet søkeren er tilsatt i ved søknad om opprykk, må søkeren oppfylle de generelle krav til vitenskapelig fordypning som er nevnt ovenfor. Fagområdet er definert i utlysning, evt. stillingsomtale. Ved søknad om opprykk til professor skal vurderingen ta utgangspunkt i den utlysning eller stillingsomtale som gjelder for søkerens stilling, evt. i en oppdatert stillingsomtale.

1.2. Krav til dokumentasjon

Søkeren må dokumentere både fordypning og vitenskapelig bredde i sin produksjon. For at professorkompetanse skal kunne tilkjennes, bør det kunne påvises en vitenskapelig arbeidsinnsats som i kvalitet, dybde og volum svarer til to doktorgradsavhandlinger på ulike felter relevante for den utlyste stillingen, eller på søkerens fagområde ved søknad om opprykk. Heri er inkludert doktorgradsavhandling som ligger til grunn for førsteamanuensiskompetanse. Dersom søker har

betydelig vitenskapelig produksjon som grenser opp til det angitte fagområdet og behersker vitenskapelige metoder som klart kan anvendes innen dette, så kan kravet til produksjon innen det spesifikke fagområdet senkes noe.

Kvantitetsmessig vil dette normalt tilsi minst 8-10 større artikler eller 2-3 monografier. Vitenskapelige bidrag skal tillegges vesentlig vekt i vurderingen. Vitenskapelig bredde kan dokumenteres også i den delen av søkerens produksjon som faller utenfor de arbeidene (inntil 15 ved søknad om opprykk til professor)¹ som er innsendt for vurdering. Populærvitenskapelig og annen formidling, f.eks. lærebøker og andre fagbøker, skal telle positivt i en helhetsvurdering, men kan ikke kompensere for manglende reint vitenskapelige arbeider.

Ved bedømmelse av fellesarbeider, dvs. publikasjoner med mer enn én forfatter, skal hver av forfatterne krediteres for arbeidets kvalitet og dybde, mens arbeidets omfang skal, hvis nødvendig, deles på antall forfattere. Dette gjelder for fellesarbeider der hver forfatters bidrag ikke er oppgitt.

Det er søkerens ansvar å levere slik dokumentasjon at det gir grunnlag for en kvalitativ vurdering av søkerens vitenskapelige kompetanse.

Sammen med søknaden skal det følge en fullstendig liste over søkerens vitenskapelige arbeider. Søkeren skal peke på de arbeidene, inntil 15 ved søknad om opprykk til professor², som hun/han anser som viktigst i produksjonen. Disse arbeidene sendes inn for bedømmelse. Den øvrige produksjonen kan også vurderes, spesielt med tanke på om søkeren har tilstrekkelig faglige bredde. Bedømmelseskomiteen kan derfor om nødvendig be om at flere arbeider blir sendt inn.

Innsendte arbeider skal normalt være fagfellevurderte og publisert i anerkjente kanaler. Upubliserte arbeider kan unntaksvis sendes inn, men da skal det vedlegges en særskilt begrunnelse for det. Det er et skille mellom upubliserte arbeider som er antatt eller under publisering, og arbeider som ikke er vurdert eller antatt for publisering.

---

2. KUNSTNERISK KOMPETANSE

For å oppnå professorkompetanse på grunnlag av kunstneriske kvalifikasjoner, må søkeren dokumentere omfattende kunstnerisk virksomhet på høyeste nivå etter internasjonal standard og relevant bredde og fordypning i faget eller disiplinene på høyeste nivå.³

2.1. Kunstnerisk virksomhet

For å oppnå kompetanse i det fagområdet stillingen utlyses for eller det fagområdet søkeren er tilsatt i ved søknad om opprykk (angitt i utlysing og stillingsomtale), må søkeren oppfylle de generelle krav til fordypning som er nevnt ovenfor innen dette. Ved søknader om opprykk er det rimelig å tolke

---

¹ Ved tilsetninger i professorater kan institusjonene selv bestemme antall arbeider som skal leveres.

² Som forrige note.

³ Jf. *Forskrift om ansettelse og opprykk i undervisnings- og forskerstillinger* fastsatt av Kunnskapsdepartementet 9. februar 2006, jf. § 1-2,2.

bestemmelsene slik at det kan søkes om opprykk innenfor det (de) fagområde(r) vedkommende har arbeidet med i sin stilling de senere årene.

For enkelte stillinger vil det være aktuelt med en kombinasjon av vitenskapelig og kunstnerisk kompetanse. Søker må da i henhold til forskriften velge om søknaden om opprykk skal fremmes på vitenskapelig eller kunstnerisk grunnlag.

Forskriften krever at en førsteamanuensis tilsettes på grunnlag av enten vitenskapelig eller kunstnerisk kompetanse, jf. forskriftens § 1-4. Hvis søker ble tilsatt på fagfeltet på bakgrunn av vitenskapelig kompetanse (doktorgrad eller tilsvarende), vil vedkommende måtte søke opprykk på bakgrunn av vitenskapelig kompetanse. Hvis søker ble tilsatt på bakgrunn av kunstnerisk kompetanse, så vil vedkommende måtte søke opprykk på bakgrunn av kunstnerisk kompetanse.

I bedømmelsen av den samlede kunstneriske produksjon (med særlig vekt på de utvalgte arbeidene), skal det legges vekt på søkerens kunstneriske aktivitet de siste 5-10 årene. Det skal legges vekt på om søkerens faglige aktivitet i den senere tid har vist stigning, stagnasjon eller tilbakegang.

2.2. Krav til dokumentasjon

Sammen med søknaden skal det følge en fullstendig liste over søkerens kunstneriske arbeid; som i hovedsak skal være basert på offentliggjorte arbeider, og ev. egne skriftlige arbeider. Søkeren skal i sin søknad selv peke på de arbeidene (inntil 15) som anses viktigst i produksjonen.⁴ Dokumentasjon av disse arbeidene sendes inn for bedømmelse. Komiteen skal gi en særlig grundig vurdering av disse utvalgte arbeidene. Komiteen kan eventuelt be om innsending av flere arbeider. Det må fremgå av dokumentasjonen om arbeidene er offentliggjort i faglig anerkjente sammenhenger, og komiteen skal ta hensyn til dette i sin vurdering. Søkeren kan også legge ved omtaler og/eller kritikker av de innsendte arbeidene publisert i relevante publikasjoner.

Dokumentasjon av annen faglig eller fagteknisk kompetanse, knyttet til de innsendte arbeidene eller som egen post i listen på 15 arbeider, kan legges ved.

Dersom arbeider som ikke er offentliggjort, sendes inn til vurdering, må særskilt begrunnelse legges inn i søknaden. Komiteen må i sin vurdering av den enkelte søker spesielt omtale og begrunne den vekten de tillegger slike arbeider.

Dersom arbeider der søkeren er én av flere bidragsytere, sendes inn til vurdering, skal søknaden inneholde en redegjørelse for søkerens bidrag til arbeidet.

3. POPULÆRVITENSKAPELIG VIRKSOMHET

Dokumentert populærvitenskap og annen formidling skal telle positivt i en helhetsvurdering. Det er søkerens ansvar å dokumentere sin kompetanse slik at det gir grunnlag for kvalitativ vurdering.

Den populærvitenskapelige virksomhet vil kunne dokumenteres ved avholdte foredrag, medieinnslag eller publiserte arbeid.

---

⁴ Ved tilsetninger i professorater kan institusjonene selv bestemme antall arbeider som skal leveres.

4. DOKUMENTERT UTDANNINGSFAGLIG KOMPETANSE

Komiteen skal vurdere søkerens utdanningsfaglige kompetanse. Søkerens utdanningsfaglige kvalifikasjoner skal være grundig dokumentert gjennom en pedagogisk mappe og bli vurdert av komiteen å oppfylle forskriftens krav. Søker må ha opparbeidet og dokumentert utdanningsfaglige kvalifikasjoner som omfatter utdanningsfaglig kompetanse på førsteamanuensisnivå samt følgende forskriftsfestede tilleggskrav for professornivå:

- Kvalitetsutvikling i egen undervisning og veiledning over tid
- Bred erfaring med veiledning, fortrinnsvis på master/ ph.d.- nivå
- Deltakelse i utvikling av utdanningskvalitet i fagfellesskap.

Utdanningsfaglige kvalifikasjoner innebærer blant annet:

- Solid kompetanse og et bredt spekter av ferdigheter innen planlegging, gjennomføring og evaluering av undervisning og læringsaktiviteter på alle utdanningsnivå både individuelt og i samarbeid med kolleger
- Refleksjon over egen rolle, samt diskutere og begrunne egne valg i planlegging, gjennomføring og utvikling av undervisning, læringsaktiviteter og veiledning
- Et bredt spekter av ferdigheter og vesentlige bidrag til systematisk utviklingsarbeid knyttet til utdanning, undervisning, læringsaktiviteter og veiledning
- Bred erfaring med veiledning på master- og ph.d.- nivå. Normalt bør søkeren ha vært hovedveileder for minst én ph.d.- kandidat gjennom en doktorgradsperiode. Ph.d.- og masterveiledning fra andre institusjoner enn der søkeren er ansatt, kan inngå i vurderingsgrunnlaget. I fagområder der tilfanget av studenter på master/ph.d. nivå er lite eller veiledningsvirksomheten har en annen form eller målgruppe, gjøres vurderingen av undervisningserfaring og veiledningserfaring i lys av dette. Det vises også til [UiBs regler for vurdering av utdanningsfaglig kompetanse](#).

Den utdanningsfaglige kompetansen utvikles normalt gjennom

- a) Eget program eller kurs utviklet for å gi pedagogisk basiskompetanse for undervisning ved universitet og høyskoler tilsvarende minimum 200 timer i kombinasjon med
- b) Søkens egen praksis som underviser og veileder i høyere utdanning

Søkere kan unntaksvis vurderes primært på grunnlag av sin praksis, ev. i kombinasjon med relevante utdanninger, kurs og seminarer. Utdanningsfaglige kvalifikasjoner dokumenteres gjennom en pedagogisk mappe. Det forventes at dokumenterte utdanningsfaglige kvalifikasjoner forankres i prinsippene ovenfor.

4.1. Undervisning på alle nivå i faget

Søkeren bør ha undervisningserfaring innen det fagområdet stillingen utlyses for eller det fagområde søkeren er tilsatt i ved søknader om opprykk. Undervisningserfaring innen et tilgrensende fagfelt

eller omfattende generell undervisningserfaring kan godtas hvis det er klart at søkeren har den nødvendige faglige kunnskap for å undervise innen det felt som er angitt i utlysning/stillingsomtale.

Det må ikke være tvil om at søkeren kan undervise på alle nivå i faget. Søkerens evne til undervisning på alle nivå må komme tydelig frem i komiteens vurdering.

4.2. Krav til dokumentasjon

Følgende sjekklister vil lette den sakkyndige komiteens kontroll, beskrivelse og jamføring av søkerens kvalifikasjoner.

- Universitetspedagogisk basiskompetanse
- Kurs i universitetspedagogikk, praktisk-pedagogisk utdanning, universitets- eller høyskoleutdanning i pedagogikk eller tilgrensende fag, lærerprøve, etterutdanningskurs.
- *Undervisning, veiledning og eksamensarbeid:*
  - Undervisningsformer: Dokumentasjon av forelesninger, seminarer, demonstrasjoner, øvinger, fjernundervisning m.v.
  - Veiledning: Henvisning til master- og doktorgradsavhandlinger m.v.
  - Eksamensarbeid: Dokumentasjon av deltaking i eksamener og andre former for vurdering av studenter som sensor, eksaminator m.v.

Studieplanlegging, kursvurdering

Redegjørelser for utviklingstiltak. Redegjørelser for studentevaluering av egne kurs. Det som bør telle her, er kvaliteten av selve kursevalueringen, og oppfølgingen i form av revidert undervisning.

Læremidler

Hvis mye, legges bare et representativt utvalg ved søknaden. Resten kan nevnes på en oversiktsliste.

Utviklingsarbeid

Planer, rapporter, attester m.v. som viser deltaking i pedagogisk utviklingsarbeid (ut over egne kurs). Bidrag til felles pedagogisk kompetanseutvikling innen eget fagmiljø.

---

5. FAGLIG-ADMINISTRATIVE KVALIFIKASJONER

Faglig-administrative kvalifikasjoner kan telle positivt i vurdering av søknad om opprykk eller tilsetning i professorat. Søkeren skal dokumentere ev. faglig-administrativ erfaring som f.eks. prosjektledelse, faglig-administrative verv etc. Det skal legges vekt på erfaring fra ledelse av forskningsprosjekter, koordinering av forskningsaktivitet og dessuten erfaring fra forskningsstrategisk arbeid.

---

6. SAMLET VURDERING OG RANGERING

6.1. Samlet vurdering

Som grunnlag for den videre behandling i innstillende og tilsettende organer må komiteen gjøre så klart som mulig rede for de kvalifiserte søkeres samlede kompetanse i forhold til hverandre.

I den samlede vurdering skal hovedvekten legges på vitenskapelig/kunstnerisk kompetanse som et ubetinget krav. At en søker har spesielt høy kompetanse innen undervisning eller populærvitenskap medfører ikke reduserte krav til vitenskapelig/kunstnerisk kompetanse.

Dersom dokumentasjonen inneholder studentarbeider (hovedoppgaver, masteroppgaver og lignende), skal det legges liten vekt på disse i den samlede vurderingen.

For tiden gjelder moderat kjønnskvoltering. Det må fremgå klart av vurderingen dersom mannlige og kvinnelige søkere står tilnærmet likt.

Søkere skal bedømmes på om kravene til utdanningsfaglig kompetanse i forskriftens § 1-4 for stilling som førsteamanuensis, samt tilleggskravene i § 1-2 nr. 3 for professor er oppfylt.

6.2. Eventuell rangering av søkere til professorat

Institusjonen kan bestemme at komiteen skal gi en veiledende vurdering og stille de tre best kvalifiserte søkere i rekkefølge når det er flere kompetente søkere. For at innstillende myndighet skal kunne ta stilling til i hvilken grad intervju, prøveforelesning og reglene for moderat kjønnskvoltering skal få påvirke innstillingen, må det alltid fremgå klart av vurderingen om den faglige avstanden mellom de rangerte søkerne er stor eller liten. Søkere med tilnærmet likeverdig kompetanse stilles likt ved rangeringen.

I rangering av søkere som står tilnærmet likt med hensyn til vitenskapelig/kunstnerisk kompetanse, blir praktisk-pedagogisk utdanning og erfaring utslagsgivende. Når utlysning/stillingsomtale ikke inneholder spesielle krav, bør en søker med høy utdanningsfaglig kompetanse rangeres foran en søker med marginal erfaring under ellers like forhold. Undervisningserfaring utenfor det utlyste fagfeltet tas med i vurderingen.

7. UTTALELSENS FORM

Komiteen skal normalt og alltid ved søknader om professoropprykk levere en samlet uttalelse.

Uttalelsen skal:

- redegjøre for det formelle grunnlaget for vurderingen, i.e. de forskrifter, anbefalinger, veiledere, stillingsomtale etc., som er grunnlaget for komiteens arbeid.
- beskrive søkeres formelle kompetanse, herunder utdannings og yrkespraksis
- redegjøre for komiteens vurdering av dokumentasjonen søkeren har lagt fram
- beskrive evt. prøvespill/annen kunstnerisk aktivitet som er gjennomført, og redegjøre for utvalgets vurdering av søkerens kunstneriske prestasjoner ved disse
- redegjøre for komiteens vurdering av søkeres samlede kompetanse på grunnlag av dokumentasjon og evt. kunstneriske prøver

- redegjøre for om uttalelsen er enstemmig (ved søknad om professoropprykk).

Innledningsvis bør komiteen trekke fram og evt. underbygge de forhold fra stillingsomtalen som den finner særlig grunn til å vektlegge.

Vitenskapelig kompetanse, kunstnerisk kompetanse, populærvitenskapelig virksomhet og utdanningsfaglig kompetanse (veilederens punkt 1-4) omtales i særskilte avsnitt med konklusjon om eventuell kompetanse for hver søker.

Ved vurdering av søkere til professorater gis hver søker en kort og så likeverdig omtale som råd er når det gjelder utdanning, vitenskapelig/kunstnerisk arbeid og praksis. Dokumentasjonen som er lagt frem, omtales og vurderes enkeltvis eller gruppevis. For søkere som komiteen ikke finner kvalifiserte, bør det angis hvilke krav vedkommende ikke oppfyller.

Ved søknad om opprykk må det begrunnes fyldig når en komité finner at en søker ikke er professorkompetent. Ved dissens må både flertall og mindretall begrunne sine standpunkter grundig. Når en søker vurderes som professorkompetent må det fremgå tydelig at vurderingen er enstemmig og utvilsom.

Dersom komiteen tar i betraktning innsendte arbeider som ikke er fagfellevurdert eller publisert, må komiteen godtgjøre at de holder samme vitenskapelige kvalitet som de fagfellevurderte publiserte arbeidene.

Komiteens leder/administrator har ansvar for at komiteens uttalelse utformes i samsvar med disse retningslinjene.

Søknaden bør være endelig avgjort av institusjonen senest innen et år etter at søkerens dokumentasjon foreligger hos den institusjon som har ansvaret for bedømmelsen på fagområdet. Fristen kan bare fravikes dersom det foreligger spesielle grunner.

Et forslag til disposisjon for den sakkyndige vurdering ved professoropprykk er vedlagt. Disposisjonen bør tilpasses lokale regler for opprykk og sendes den sakkyndige komité fra institusjonene.

Forslag til disposisjon

Veiledende tekst til komiteen og institusjon med ansvar for bedømmelse er skrevet i kursiv. Tekst som normalt bør utgjøre del av innstillingen er skrevet i normal rettstilt skrift.

Sakkyndig vurdering

Søknad om opprykk til Professor (SKO 1013) i (fagområde) ved Institutt for .....

NN har levert søknad om opprykk til professor innen søknadsfristen 15. september 20.....

Det er levert inn x vitenskapelige arbeider til bedømmelse (*maks 15 vitenskapelige arbeider*), samt fullstendig liste over alle publikasjoner som påberopes som grunnlag for bedømmelsen. (*Listen kan være kommentert*). Det er også levert inn en portfolio over søkerens øvrige kvalifikasjoner.

Søker har ikke blitt bedømt for norsk professorkompetanse i løpet av de siste to år fra søknadsfrist.

(Det er ikke tillatt å levere inn arbeider etter søknadsfristen, men komiteen kan be om at flere verker sendes inn)

Regelverk

Forskrift om ansettelse og opprykk i undervisnings- og forskerstillinger, fastsatt av Kunnskapsdepartementet 9. februar 2006:

<http://www.lovdatab.no/cgi-wift/ldles?doc=/sf/sf/sf-20060209-0129.html>

1. Fagområde

NN er fast tilsatt (evt. åremål) som ..... i (fagfelt)..... ved Institutt for.....

Søker ber om å bli bedømt innenfor fagområdet .....

Det oppgitte fagfelt er innenfor det fag vedkommende er ansatt.

(Fagområdet er definert i utlysning, evt. stillingsomtale. Ved søknad om opprykk til professor skal vurderingen ta utgangspunkt i den utlysning eller stillingsomtale som gjelder for søkerens stilling, evt. i en oppdatert stillingsomtale.)

2. Komiteens medlemmer

Den sakkyndige komité består av følgende medlemmer:

1. NN, stilling i fagfelt, fra høyskole/universitet
2. NN, stilling i fagfelt, fra høyskole/universitet
3. NN, stilling i fagfelt, fra høyskole/universitet/land

NN er utpekt som komiteens leder.

Alle medlemmer har professorkompetanse eller tilsvarende kompetanse på søkerens fagområde.

Komiteens medlemmer anses habile til å vurdere søkeren, jf. forvaltningsloven § 6.

(Den enkelte komité består av minst tre personer med professorkompetanse eller tilsvarende kompetanse på søkerens fagområde. Styret ved institusjonen, eller det organ styret delegerer til, utpeker en leder for bedømmelseskomiteen blant komiteens medlemmer. Så langt det er mulig, og på de fagområder det er naturlig, skal komiteen ha et medlem fra et annet land. Bare ett medlem av bedømmelseskomiteen kan være fra søkerens egen institusjon. Begge kjønn skal om mulig være representert i komiteen.)

3. Vitenskapelige kvalifikasjoner

Nøkkelpkvalifikasjoner:

- Høy kvalitet, dybde og bredde
- Tilsvarende to doktorgrader (8-10 større artikler eller 2-3 monografier)
- Internasjonale bidrag
- Vedvarende forskningsaktivitet

Beskrivelse av søkers vitenskapelige kvalifikasjoner:

Vurdering av søkers vitenskapelige kvalifikasjoner:

4. Pedagogiske kvalifikasjoner/undervisningskompetanse

Nøkkelpkvalifikasjoner:

- Pedagogisk utdanning: Har søker utdanningsfaglig kompetanse?
- Undervisningserfaring: Det må ikke være tvil om at søkeren kan undervise på alle nivå i faget
- Undervisningserfaring: Undervisning, veiledning og eksamensarbeid, læremidler og utviklingsarbeid

Beskrivelse av søkers kvalifikasjoner:

Vurdering av søkers kvalifikasjoner:

5. Øvrige kvalifikasjoner

Nøkkelpkvalifikasjoner:

- Ikke spesifikt krav ved søknad om opprykk, men teller med i en helhetsvurdering av søkeren:
  - Andre faglige kvalifikasjoner, kvalifikasjoner for ledelse og administrasjon, samt kvalifikasjoner for formidling

Beskrivelse av søkers kvalifikasjoner:

Vurdering av søkers kvalifikasjoner:

6. Konklusjon

Oppsummering av kvalifikasjoner:

Komiteen mener enstemmig og utvilsomt at NN bør tilkjennes professoropprykk innenfor fagfeltet x.

NN innfrir kravet til utdanningsfaglig kompetanse.

Alternativt

Komiteen mener at NN ikke bør tilkjennes professoropprykk innenfor fagfeltet X.

(Av bedømmelseskomiteens tilråding må det fremgå på hvilket grunnlag søkeren erklæres kompetent med henvisning til den dokumentasjonen som foreligger. Kravet for å få professoropprykk er at uttalelsen gir uttrykk for at kompetanseerklæringen er enstemmig og utvilsom, og på hvilket fagfelt det gjelder. Opprykket er personlig og får ingen konsekvenser for stillingshaverens arbeidsoppgaver, jf forskriftens § 2-1.)

Sted, dato

Medlem

Medlem

Medlem

7. Sakens videre behandling

Bedømmelseskomiteens vurdering sendes søkeren så snart den foreligger. Det er ikke adgang til å påklage de sakkyndiges uttalelse, men søkeren kan komme med innsigelser mot saksbehandlingen eller merknader til de sakkyndige innen to uker etter at uttalelsen er sendt til søkeren. Merknader til de sakkyndiges uttalelse legges fram for bedømmelseskomiteen for eventuell tilleggsuttalelse før det treffes vedtak.

På grunnlag av bedømmelseskomiteens vurdering og eventuelle innsigelser og tilleggsmerknader fatter institusjonens ansettelsesmyndighet for professorer, vedtak om godkjenning av bedømmelsen, og tildeler opprykk på grunnlag av denne.